

K O N E C II. S V Ě T O V Ě V Á L K Y S E P Ř I B L I Ž U J E
Duben 1945 v Janovicích nad Úhlavou

"Bosákejic " Lidušce připadalo, že jarní voda v Úhlavě letos proudí veseleji. Vlny se rozpustile houpaají. Olše se nastrojily do rudých třásníček. Z loňského listí hustě vyrazily sasanky. Na dlouhých tenkých nožkách se alespoň chvějí, když už nemůžou tancovat. Jako by, obzvláště letos, celá příroda dostala kuráž.

Liduška nemá stání. Jistě něco krásného čeká taky lidi.

Ale kousek na západ, za hřebenem Šumavy, ještě doznívá válka, Dělostřelba, bombardování. "...nepřátelské svazy amerických bombardovacích letadel...", hlásí protektorátní rozhlas.

~~Stříbrné~~ Stříbrné křížečky, sestavené do ornamentu, z vysokánské výšky hučely. Pomalu se šinuly po bleděmodré obloze. Někdy se z letadel snášely k zemi úžoulinké proužky staniolu. Američané prý chtějí zmást německé radary.

"Občané, nedotýkejte se neznámých předmětů, nepřítel vás zákeřně ohrožuje. Mohou to být výbušniny...", strašily na každém sloupu nalepené protektorátní vyhlášky.

Ještě, že Liduška uměla "chytat Londýn". V rádiu praskalo, šumělo, a přece desetileté děvčátke pochopilo, že hodné spojenecké armády se blíží, že nás osvobodí, válka skončí. Když promluví z Londýna Jan Masaryk, jako by promluvil strejda Jeník Bosák. Tak Janu Masarykovi věří! Jenže Jeník ^{sedí} teď slyšet nemůže, je daleko. Němci ho vězní v Buchenwaldu.

V polovině dubna už nebyl v sokolovně ani jeden "národní host". Ženy s dětmi a staří lidé s vozičky, ranci a batohy odtažili. Teta Rezi, paní sokolníková Polcarová, si oddechla, ale s úklidem váhala. Snad ty hromady čpící slámy, zavšivené hadry ve velkém sále odradí nové nezvané zájemce o nocleh. Janovicemi stále projíždějí kolony německého vojska, es-esmani...kdo ví?! Dokud nebude konec války, do úklidu se nepustí.

V městečku zbylo jen několik německých uprchlíků. Většinou matky s dětmi. Do Bosákevic krámkou přišla vysoká kostnatá Němka. Vlasy vyčesané, kudrlinky podvázané ~~na~~ složeným šátkem, nad čelem koketní cípky. "Stará Nádhera", pomyslely si ženské. Chvilí čekala, nervózně poklepá-

*NAPODLE HOSTŮ - NĚMCI CIVILISTÉ VOSKOVÉ A POŠKOVÉ
NA UKRAJINĚ PO OBZEMÍ BUCHENWALDU
KAM VEDLI, DO OBZEMÍ BUCHENWALDU
NAPODLE HOSTŮ, LIDOVÉ VÝHODY*

vala špičkou střevice , sjela vražedným pohledem po frontě před pultem, malíčkem z a t ř e p a l a v u c h u. Fuj ! Ženské pochopily, že je chce tím nechutným ~~puklím~~ gestem urazit. Vzniklo napětí, bouřka naspadnutí . Mladá prodavačka , Liduščina maminka, se pokusila hádce předejít, dostat slušně a rychle Němku z krámu. Oslovila ji . Ta si peručila máslo - bez lístků. Maminka se ve svém bílém pláští lehce napřímila a trpělivě německy vysvětlovala, že ona i zákazníci musejí respektovat protektorátní úřady a , že bez potravinových lístků se nakupovat nedá. Ženské pochopily o čem je řeč - napětí explodovalo !

Naše děti pět let neměly máslo bez lístků !...Jdi si pro něj k Hitlerovi !...Jezte , co jste si navařili ! ...

"Böhmische Sauerei", zasyčela Němka a bez másla oddupala.

Maminka pobledla , dlouhé štíhlé prsty se jí třásly ještě , když psala účet paní Sušankové . Scénka v krámu naštěstí neměla následky.

Zpočátku dubna projížděly janovickým nádražím směrem do Německa přeprave salónní vagóny - prý s představiteli vysokých německých úřadů.

Později směrem do Čech jezdily otevřené nákladní vagóny - dobytčárny - nacpané vězni z koncentračních táborů - transporty smrti. V noci se ozývalo z hájků u trati střelení, řev německých dozorců , volání o pomoc v mnoha jazycích... Ve dne nalézali železničáři na trati kaluže krve , někdy i části lidských těl... Na lokomotivy nalétávala americká "hloubková letadla " - "Hlubkaři ". Vězni se rozbíhali, schovávali se v křovinách, v noci vylézali z úkrytů a hledali pomoc v městečku. Taky u Bosáků zatukali na dveře dva živoucí kostlivci v šedavých hadrech ~~přes hlavu~~ - dvě smrtky. Babička jim dala staré šaty po synech a nějaké jídlo... Když odešli , chytila se za hlavu ! V kabátech zůstaly našité firmičky krejčího Mastíka...

A tak se začali v sokolovně shromažďovat tajní pacienti tety Rezi. Vedilí je tam občané i starosta Netál . Polcarová za ně nemusela přijmout odpovědnost, mohla s rodinou odejít k matce. Neměla v pracovní náplni ~~xxxkzáky~~ péči o ubožáky, spojenou s riskováním života, ale nepoužila svou dobrou vyřídilku. Bylo by jí hanba. Ujala se bezmocných chudáků. Zařídila jim lazaret v dlouhé a také v malé šatně . Omývala je, holila zavšivené hlavy, krmila kaší, balila do prostěradel. Ponocovala

policej-tramboráček, marem z berana...

u nich. Říkali jí "Maminko."

Jednou procházel - z nádraží kolem chalupy - "pochod smrti" - anglo-američtí vojenští zajatci, asi 500 lidí. Přijeli z Buchenwaldu. Zubožené mátky v pruhovaných hadrech zaplavily draha ^{u řeky} před chalupou. Dozorcí dovolili na chvíli zajatcům odpočinek. Lidé jim nesili pitnou vodu, jídlo, co kdo měl doma. Jarní slunce příjemně hrálo, ale chudáci museli dál, směrem ke Strážovu. U cesty prý vyhrabávali z pole čerstvě zasazené syrové brambory. Na přimluvu pana Hetovce dozorcí dovolili nechat 15 nejvíce nemocných v sekele. Rezi Polcarová nyní ošetřovala na 30 nemocných.

Starosta dal páchnoucí a zdraví nebezpečné "stopy" po amerických vojákách na drahách zasypat chlorexovým vápnem. Nesmělo se tam vkročit.
ZAJATCÍCH

20. dubna 1945. Nálet na Klatovy.

"Hlubkaři" přilétali skoro denně. Na tratích a na nádražích vyřazovali z provozu lokomotivy. Podívaná na 6-7 km vzdušnou čarou vzdálené klatovské nádraží málem zevšedněla. Z křižovatky mezi Bosákovice chalupou a Pavlíkovic vilkou / i s tou jejich "továrnou na uzeniny" / byl výhled jako v přírodním divadle. Klatovský kopec Hůrka s bílou kapličkou se zdál docela blízko. ^{VZDUŠNOU ČAROU ASI 7 km} Nádraží leželo zleva na úpatí. V pátek 20. dubna 1945 v 8hod.ráno nejdříve řádili "hlubkaři". Doráželi jako podráždění sršni. Pak nastal klid. Kolem poledne zachytila jemná dětská ouška známý znepokojivý hukot. Na modré obloze zase ta stříbrná výšivka. Placička, která by se hodila za parádu na šaty. Sunula se od jihu k severu. Klatovské nádraží se přikrčilo. Když svaz amerických bombardovacích letadel dospěl nad Hůrku, začaly se z letadel sypat malé čípky, jeden za druhým. Táhlly za sebou dolů jakési bílé stuhly. Vítr ty pentle unášel, rozvínoval, hrál si s nimi jako s tylovými vlečkami. ^{PENTLE JAKÉHO? PLYNU? MLHY?...}

Od země začala k nebi vybuchovat oblaka prachu, kusy zdiva, kamení, zpřelámané trámy, zohýbané kolejnice, vyšlehly plameny. Celý kraj duněl. Teta Rezi k sobě přitiskla Jarinku. Blízko klatovského nádraží pracoval v továrně na nábytek jejich táta Franta Polcar.

Letadla splnila úkol a odletěla. Nastalo ticho. Klatovy přikrývala hnědavá mlha. Diváci se stísněně rozešli.

Odpoledne Rezi s úlevou vydechla. Franta stál ve dveřích. Přišel pěšky. Zaprášený, unavený, vyschlý žízní i zážitky, ale živý a zdravý. U řeky spláchl špínu, doma ho čekal talíř ~~bramboračky~~ bramboračky a postel.

V podvečer přišli Polcarevi k Bosákům.

"Te vám povídám, ženský /ženský = manželka Terka, dcera Jarda, tchyně babi Bosáků, švagrová velká Lída, neteř malá Lída/, povídám vám - to bombardování může přijít i do Janovic! Taky je tu důležitá křižovatka. Na nic potom nečekejte a ahoj k vodě! Schovat, u vody! Oheň je mrcha!....A co v Klatovech? Nu, hromada suti a prachu, cihel, skla, zpřerážených trámů, zvohejbanejších kolejnic, pokrouceného plechu a jámy. Obrovský jámy. Jinak nic! Nic! Nádraží je nacimprcampr. Zmizelo. Kde byly z druhé strany trati ty domky, tu a tam stojí kousek zdi. Jo! V jednom visí z hořejšího patra kanape..." Franta uskl piva, zapil svou nejdelší řeč v životě.

"Strejdo", típla Liduška "na peróně byly takový hezký skleněný lustríky, vypadaly jako velký lískový oříšky. Ani jedinej nezůstal?"

Franta se natáhl k Lidušce, hrábl svou truhlářskou prackou do holčičích nazrzlých vlásků, podrábL Lidušku za uchem - "Ty kuliferdo!" Nechtěl říct "Oslíku!", tak řekl "Kuliferdo."

Sobota 21. dubna 1945.

Lidušce nešla z hlavy strejdova slova "...i do Janovic může přijít bombardování..." Špatně spala, s kafem a vdolkem se u snídani nimrala...

Na vytrvalý zvuk války už všichni přivykli. Jenže právě teď zaburácel řev motoru přímo nad hlavou. "Hleubkař" snad musel škrtnout o střechu. Liduška se rozběhla. Babička ji popadla za ruku a ven, ven z chalupy! Maminka stačila hmátnout po dece na kanapi, po svetrech na věšáku a - za nimi. Přitiskly se k jilmu naproti vrátkům.

Letadlo s řevem kroužilo nad okolními střechami. Ke střílení na lokomotivu potřebovalo odstup, zase se vrací. Zase s burácením skoro škrtá Bosákovice komín. Babička se zlobí, hrozí pilotovi. *TOHO TĚ VČERA NÁMÁ!*

"Máš rozum! Blázne bláznovej! Vyřiď si to svůj válčení s německej - ma vojákama! Nás nech napokoji! Co nám je do války!"

Pilot je černoš. Zazubil se bělostným chrupem na vyděšené ženské pod stromem. Rozkolébal letadlo.

"On ti mává, babi!" Křičí Liduška. *ON JE HODNEJ!*

"Eh, čert ho vem," hněvá se babička "muší tute bejt? Tute by císař pán nikdy nedovolil, ne! Aby se tahaly ženský a děti do války!"

"Hleubkař" odletěl, je ticho a Liduška došlo, že takhle včera začínal den v Klatovech. Celá ochabla, schoulila se do trávy - čekala konec světa. Maminka jí tam nechala deku a šla popraci. Vůbec ji nenapadlo, že má Liduška takové starosti. Když minule poledne, podle Lidušky h o d i n a n á l e t ů, a nic se nedělo, zedoufala Liduška, že nebude tak zle a šla se domů najíst.

Je konec dubna , slunečná neděle 22. DUBNA 1945 .

Na sokolskou zahradu přivezli dva němečtí vojáci traktor se dvěma vlečnými vozy. Sundali svá jízdní kola, ještě cosi mezi nákladem kutili , pak hupli na kola a zmizeli.

Traktor přilákal kluky , ale naštěstí i strejdu Frantu Polcara. Všiml si , že z jednoho vlečného proužek dýmu a ~~že~~ na jedné bedýnce je nápis EKRAZIT . Vmžiku byl na korbě , popadl bedýnku s EKRAZITEM a ještě druhou s municí a rozběhl se k řece . Schoval bedýnky pod vrbičky , později je odevzdá starostovi . Než se vrátil , byl traktor i s vlečnými v plamenech . Něco v ohni bouchalo .

Zahnal kluky . Přivolal hasiče . Než přijeli , bylo po ohni i po traktoru a obou vlečných vozech. Zbyly jen začouzené konstrukce.

Rezi už znervozňuje nepořádek v sokolovně, není zvyklá takhle nečinně trpět kolem sebe špínu. Asi se přece jen pustí do úklidu velkého sálu. V obou šatnách je čisto , tam má svůj lazaret .

Angloameričani chtěli být odděleni od ostatních . Raději se všech 15 natlačilo do malé šatny , jen aby měli kolem sebe svůj srozumitelný západní svět.

V dlouhé šatně přežívá směs národů , hlavně Rusové , těch je devět.

Kolony německých aut řídnou , většinou už jsou zřejmě za hranicemi v americkém zajetí - tak , jak dobrovolně zvolili. Ale, co kdyby ?!

Kdyby se ještě Němci objevili a chtěli tu přespat jednu jedinou noc a objevili by ty lidi z koncentráků ...Postříleli by celé Janovice ...

Nechá sál sálem a pustí se do zahrady .

NE ! Nejdřív uklidí schodiště !

Byla uprostřed práce , když u vrat zahrady zaskřípaly brzdy,

Esesman v nablýskaných holínkách sáhuje ke schodišti.

Za dveřmi měla připravený ten odstrašující zavšivený svetr po "národních hostech ." Zastoupila esesmanovi dveře . "Dort tyfus ! Tyfus je tam !" ... Sáhla pro zavšivený svetr , přistrčila ho esesmanovi před obličej... štitivě pokrčil nos. "Ja, tyfus !" Uvěřil.Otočil se na podpatku. Odsáhnou.

XXXXX

Dveře německého auta praskla. Motor naskočil . Odjeli.

Terka , bílá jako zeď sokolovny , o kterou se opírala, zavřela oči. Teprve teď se jí podlomila kolena.

Zítře začíná květen . Co přinese máj roku 1945 ? ? ?

Konec II. světové války očima desetiletého děvčátka JE TU.

Sobota 5. května 1945 v Janovicích nad Úhlavou.

Od rána přelo, ale desetiletá "Bosákojic" Liduška se stejně zabavila. V útulné teplé kuchyni jí bylo dobře. Nejraději kreslila, ráda i četla. Občas ji maminka s babičkou zahnalý k nějaké práci. Umyla nádoby, štepovala ponožky, loupala brambory.. Při tom všem měla puštěné rádio.

Maminka vedle v krámku prodávala, rovnala zboží, s hadrem v ruce a se smetákem udržovala pořádek, občas se prosklenými dveřmi do kuchyně usmála na dcerku.. Babička si přehodila přes hlavu a záda starý kabát do deště a šla na dvorek obstarávat slepice a husu s housátky a posbírat pár polínek..

Liduška měla při poslechu rádia stále nastražené uši. Ještě včera projížděla s velkým rámusem kolem chalupy kolona německého vojska. Obrněné vozy, auta, na korbách vojáci se strašidelně třícími bodáky. Dnes je konečně klid. Snad už jsou všichni Němci za horama za dolama. Z rozhlasu se možná konečně ozve:

POZOR, POZOR! PRÁVĚ SKONČILA VÁLKA! JE MÍR!

A co to bude znamenat? Nejvíce ze všeho to, že se z Buchenwaldu vrátí Jeník. (JAN BOSÁK) Nejmilejší, nejhodnější strýc! Nejstarší babiččin syn. Babička už nikdy nebude mít poránu zarudlé oči. Jeníkovi už nebude hrozit žádné nebezpečí. Doma bude veselo.

A vůbec. Z oken sundáme zatemnění. Sokolovna bude zase zářit. Pan Jindra ji vymaluje. Sokolky přinesou kbelíky, hadry a kartáče, všechno umyjou a naleští. I děti budou pomáhat. Okna budou svítit do tmy, bude velký bál, bílé ubrusy a kytky na stolech, hudba bude doléhat až k nám... V létě uspořádají sokolové na zahradě slavnost. Jan Bosák bude vzpřímeně vyšlapovat v čele průvodu, šibalsky mrkne na Lidušku, kabát bude mít přes jedno rameno, čapku s pírskem schválně našikmo... sokolská zahrada bude plná napařádných lidí... děti se budou honit kolem stolků pod kaštany... nějaký malý capart si lehne do trávy, bude kopat nohama a brečet, že chce zmrzlinu. Eště! Eště!.. kapela pana učitele Kybice spustí – velké holky v krojích zatancují Besedu, malé děti Pásla ovečky... kapela umí taky Humoresku od Dvořáka a tu zahrajou slavnostně na konec... (S PANEM "PAVLÍKEM")

Pavlikům po válce "spadne hřebínek", říká babička, skončí u nich ty gestapácké večírky, ty hostiny. Bývalý řezník, za války majitel továrny na uzeniny, je úslužný hostitel. (VŠILHNI NĚMCI!)

Vrátí se Rita Löblová a Lidušku už nebude nutit, aby si s ní hrála na školu, protože Rita bude smět chodit do opravdické školy. (JĚ NEBUDE MUSĚT NOSIT NA ŠATECH TU ŽLUTOU

Jarince se taky splní přání: "Až skončí válka, otevři si pokladničku a za všechny peníze si u Pacnerů koupím čekuládu!" Je malá. (ŽIDOVSKO HVĚZDU.)

Je víc než půl jedné. Liduška loupe ty brambory k obědu. Rádio hraje, vlastně mluví, Liduška jdou protektorátní zprávy jedním uchem tam, druhým ven. Ale rádio najednou ztichlo. Ani ty zprávy nedovysílali! Není rozbité? Babička pořád říká, že ho nemá Liduška tolik pouštět, že se ten krám jednou rozbije a nebudeme vědět ani kolik je hodin.

Najednou! Spustila hudba. Veselá jásavá hudba. To, to je přece ten sokolský pochod! Zakázaná muzika!

...LVÍ SILOU, VZLETEM SOKOLÍM...

Liduška odstrčí hrnec s bramborami... Maminko! Babi, babičko! Venku je sice zataženo, drobně prší, ale Liduška se rozsvítil celý svět! Za řekou se rozchrchl místní rozhlas, jako vždycky byl slyšet špatně. Sousedé vybíhají, natahují uši... Vyvěste prapory!... v Praze se bojuje na barikádách... pražský rozhlas volá o pomoc!

Babička spěchá pro motýčku, pak na zahrádku, maminka za ní. Pod oknem zůstala jáma... obě táhnou do Jeníkovy garáže „ztracený“ měděný kotel. Poklice je černá od dehtu, celý je zablácený. Maminka vypáčí poklici, odhrne gumovou zástěru, do které je zabalený ten záhadný poklad. Vytahuje červenomodrobílou látku – vlajka! Starodávná vlajka. Ještě nějaký béžovošedý oblek. Jeníkův sokolský kroj! ZAČÍNÁ MÍR.

Liduška klečí na Jeníkově psacím stole, ouško má přilepené k rádiu. Chvilí se raduje, chvíli se bojí. V rádiu je slyšet střelbu z ulice. Kolem páté hodiny odpoledne zase ten děsivý zvuk zvenčí. Vyběhne ven, ať je to, co je to!

Panebože, od Pocinovic už zase rachotí tank!... Už je u Kubiců... už za Bytlovic zahradou... ale je jiný. Vždyť nemá kříž. Má bílou hvězdu! Na hlavní bělorůžový věneček z řeřišnice zmáčený od deště... Někdo v Pocinovicích nebo na Veselí ten tank vítal, někdo z něj měl radost. Tank je americký. Američani! Oni nás zachrání před esesmany, před gestapáky. Tanky jsou dva. Projedou kolem chalupy dál k mostu... Liduška se rozletí za nimi, ostatní pospíchají za Liduškou. První tank zastavil před sokolovnou, druhý pokračuje k náměstí. Tank u sokolovny obklopují lidé, usmívají se, potřásají si s vojáky rukou, objímají se. Pan Babka podává táč s hezounkými zelenými skleničkami a láhev. Ženské přinášejí na ubrousku chleba a sůl. Tak se mají vítat milí hosti.

Ze sokolovny vycházejí do dek zabalení američtí a angličtí zajatci z transportu smrti, které tam paní sokolníková, Liduščina teta Terezie Polcarová, týden pipkala a ukrývala před gestapem a esesmany. Má tam i Rusy, ale ty si vyzvednou jejich, ruské tanky, vykoumala Liduška.

U vrátek se „její chlapci“ s tetou loučí. Říkají jí mummy a líbají jí ruce. Teta Rezi má hned slzičky na krajíčku a taky je objímá. Američtí vojáci pomáhají svým nemocným kamarádům do tanku a odjíždějí.

To už se nevrátí? Strachuje se Liduška, zase na nás můžou přijít Němci? Američani se objevili hned druhý den v neděli 6.května a zůstali celé dopoledne. 12.května se nastěhovali do Janovic ve velkém počtu. Ubytovali se ve škole, v Peřovně, ve stanech na drahách u Pavlíků, u Papírny si zařídili v celtovém bazénku čističku vody z Úhlavy. Na školním hřišti bydleli odděleně ve stanech černoši.

S prvním příchodem Američanů, 5.5.1945 skončila v Janovicích válka. 9.května skončila i v Praze a v celé zemi. Liduška byla přešťastná. Američané jsou s námi, Prahu a celou zemi ochrání Rusové – nikdy, nikdy už nebude žádná válka! Takovou hloupost by lidi přece znovu nedopustili.

16.května její štěstí vyvrcholilo. Z Buchenwaldu se vrátil strejda Jeník.

A Rita Löblová? Té se Liduška nedočkala. Rita zemřela i s rodiči v plynové komoře v Osvětimi v listopadu roku 1943.

panětnice Ludmila Vlčková, roz. Kaladova
(* 27. 10. 1934 v Janovicích (vhl.)

nyní bytem Praha 4, Planinčkově 1561

* Počítají se ohlédlo, že tanky přijeli do Janovic
na výzvu Dr. M. Doma, oděha z pověstí, který žil
na konci vány, u rodině 7. al. nichž se
něd bombardovanu v Boně. Byl modřilský pát. a Rualle
onačtění

AMERICKÁ ARMÁDA V JANOVICÍCH 9/11. KVĚTEN - 11/2 ČERVENCE

(8)

n. 1945

16. 5. 1945 se vrátil můj milovaný strýc Jan Bosák s několika dalšími Janovičáky z Buchenwaldu. Strýc byl před válkou malý podnikatel, vyučený obch. příručí, měl v chalupě zařízený "Obchod koloniálním zbožím", v něm prodával, kde byl právě doma. Později obchůdek vedla moje maminka /abs. obch. šk./ „Může pořádný chlap tajtrd-
líkovat za pultem před paničkami?“ Strýc se dal na těžbu písku z Úhlavy. Měl říční bagr, postavený s pomocí kamaráda na koleni, + 2 železné vyklápěcí vozíky + "šíny", drtič šterku, 2 široké bytelné pramice - "šífy"...Těžbu písku Němci za války zakázali, drahé stroje zabavili. Strýc byl taky funkcionář Sokola a velký američanofil a tajný rebel proti okupaci. Všechny důvody, aby ho zatkl gestapo, 1943
Konec války ho zastihl v Buchenwaldu. NĚMECKÝ KONCENTRAČNÍ TÁBOR PRO

POLITICKÉ VĚZNĚ A
VÁLČNĚ ZAJATCE (ANGLO-
AMER. VOJÁKŮ)

Po návratu, když se trochu zotavil, pozval domů skupinku sm. vojáků- Čechoameričanů /kvůli domluvě, strýc i maminka znali jen němčinu/. Maminka s babičkou navařily "svíčkovou", upekly malované chodské koláče, mě oblekly do "kyjevského" kreje, který 5 let před tím ^{hoy jsem} pro mne ušila a vyšila jedna z tet a ze kterého mně nyní ^{mně} směšně čněly dlouhé tenké nohy a ruce. Američané rádi přijali pozvání do naší skromné chalupy z vepřovic, bez vedlevedu, se záchodem perfektně čistým, ale na dvoře. Rozusadili se v kuchyni, kde se spávalo, prale, drávalo se v zimě přetí, poslouchal Londýn. V knihovničce kromě rádia stála řádka českých klasiků a pár knížek z ELKu. Chovali se příjemně jako dobře vychovaní hoši, ukazovali fotografie, chválili oběd a ani jednou nedali nohy na ubrus /jak jsem to vídala ze silnice v zahradě "peřovny", kde byli taky ubytováni - my, děti, jsme nevěřily svým očím: vojenské boty na bílém ubrusu !!!/. Byli moc milí.

Taky jsme měli "tůten etoman", na kterém seděli v roce čtyřicátém pátém američtí vojáci, jenže moje babička neměla sklony zbožšťovat smrtelníky, nanejvýš tak císaře pána, brzo zemřela, strýc emigroval, my s maminkou jsme se odstěhovaly. Kde je etomanu konec!

První vlna Angloameričanů byli muži spíše středního věku, kultivovaní, rezervovaní a přátelští. Tábořili u řeky na drahách, ve škole, v peřovně /bývalá továrna na zpracování perli, majitel pan Lederer zahynul v plynu/.

Stydlavě jsme ke stanu na drahách přinesly s kamarádkou miskou lesních jahod. Podezřívavě prohlíželi drobné plody a víc je zajímala skleněná miska z mamčinovy výbavy. Byla elegantní, jednoduchá, asi funkcionalistická.

Naši milí Američané byli odsunuti. Demobilizování ? Vystřídala je divoká oháska. Rozstřílela pouliční osvětlení, ryby lovilo házením granátů do Úhlavy, bál se jich i malé holky. V městečku uvízle na konci války několik německých rodin - "národních hostů", kteří prošli před Rudou armádou. Matky s dětmi, staří lidé.

Jedna německá třináctka/vypadala na šestnáct, zpupný blondatý frečík/se Američanů nezalekla. U nádrže ze silného plátna s čističem vedou, kterou instalovali a střežili američtí vojáci... zkrátka se jich nezalekla. Moje maminka taktně upozornila její matku. Ta jen pokrčila rezignovaně rameny. Dcera byla zdánlivě dospělá, možná upřímně zamilovaná a nosila domů jídlo...

Tahle druhá parta Američanů měla daleko ke spřízněným duším, ale dětem házela štědře hrstě žvejkaček a čokoládek. Moje desetiletá hlava-hrděpyšná se ale neuměla sklonit a sebrat vzácnou pochoutku, ledaže by přišli obřadně s táckem...

Stýskalo se mi po těch prvních. Litevala jsem, že nezůstali navždycky - jako záruka, že se Němci nevrátí, že nikdy nebude válka.

Strýc mi vysvětlil: "To víš, vepředu jde vždycky elita, za ní všelijaká sebranka!"

Moji příbuzní na Písecku zase vítali Rusy. Taky s kytkami a kořálky. Moje teta zachránila německé děvče před ruskými osvoboditeli. Přišli si k ní do domu pro "válečnou kořist". Němku schovala do sklepa a Rusům ji energicky zapřela.

Mocipání kreslili demarkační čáry, ale lidi vítali lidi. Osvoboditelům a osvobozovaným helt občas chyběla svatezář. Ale desetiletá holčička se cítila na vrcholu štěstí. "Navždycky skončily války a nastává věčná blaženost!"

*pamětnice Ludmily Vlčkové, roz. Haladová
(* 27. 10. 1934 v Janovicích u Úhlavy)*

*nyni bytem Praha 4,
Hlavínkově 1561*

Praha ,18.5.2 000

Vážený a milý pane Vyčítale,

mám ráda Vaše humorné rytmické písničky ,hlavně o autech. I Vaši sympatickou výslovnost . Dobře ji znám. Už 36 let tak slýchám mluvit svého muže Rudolfa a 6 let vnoučka Petříka. Jediný ze čtyř vnoučků čet ráčkuje . "Babi, já sem si postavil pechfektní gacház pche tenhově kabchiilet..." ani vy na Petříka nemáte !

Pošílám Vám malý dárek, kopii části knížky *"Valení Klatovska"* Klatovského učitele Hrdličky/vyšla sekremě asi v r.1946/ + článek o paní Polcarové z roku 1995 , která na konci II. sv. války zachránila víc než 15 amerických zajatců + další negmerické.

Samá jsem jako desetiletá zažila osvobození americkou armádou v Janovicích n. Úhlavou. Vítali jsme je s nadšením. První americký tank , který přijel od chodských Pociňovic byl punčován na hlavní věnečkem z bělorůžové řeřišnice - byl schlíplý , ale radostně hlásal svobodu , celý tank jím zněžněl na holubičku míru. (5.5.1945)

Tank zůstal stát u sokolovny. Když jsme doběhli, viděli jsme, jak vojáci nakládají své lidi, válečné zajatce zabalené v dekách. (OD 28.4.45 do 5.5.45) Týden je v sokolovně tajně s nasazením života pipkala a ukrývala před projíždějícími kolenami s esesmany paní Polcarová. Proč to dělala ???? ...Pro své dobré srdce, které nedokázalo chladně přihlížet utrpení . Byla správce sokolovny a v náplni práce neměla ošetřování uprchlíků z transportu smrti . Při své dobré vyřídilce mohla pana starostu , vychytralého frajírka, poslat do ... i jiné občany, kteří měli ve svých staveních dost místa...jenže nechtělo se riskovat ! Zkrátka je všichni vedli do sokolovny. Rezi Polcarová to zvládla ! Mohla ubožáky nechat svému osudu a utéct k matce , nebo k rodičům svého muže . Zůstala a starala se . Zachránila na 30 životů.

Viděla jsem , jak ji v dešti objímají a líbají - svou "mummi". Měli proč.

16 . 5. 1945 se vrátil můj milovaný strýc Jan Bosák s několika dalšími Janovičáky z Buchenwaldu . Strýc byl před válkou malý podnikatel, vyučený obch. příručí, měl v chalupě zařízený "Obchod koloniálním zbožím ", v něm prodával, kde byl právě doma. Později obchůdek vedla moje maminka /abs. obch. šk./ . Může pořádný chlap tajtrdlíkovat za pultem před paničkami ? Strýc se dal na těžbu písku z Úhlavy. Měl říční bagr ,postavený s pomocí kamaráda na koleni, 2 žele-

zné vyklápecí vozíky + "šíny" , drtič šterku , 2 široké bytelné pramice - "šífy". Těžbu písku Němci za války zakázali , drahé stroje zabavili. Strýc byl taky funkcionář Sekola a velký američanofil a tajný rebel proti okupaci. Všechny důvody , aby ho zatkle gestapo . Konec války ho zastihl v Buchenwaldu.

Po návratu , když se trochu zotavil , pozval domů skupinku am. vojáků- Čechoameričanů /kvůli domluvě, strýc i maminka znali jen němčinu/. Maminka s babičkou navařily svíčkovou , upekly malované chodské koláče, mě oblekly do "kyjevského" kroje, který 5 let před tím pro mne ušila a vyšila jedna z tet a ze kterého mně nyní směšně čněly dlouhé tenké nohy a ruce. Američané rádi přijali pozvání do naší skromné chalupy z vepřovic , bez vedvodu , se záchodem perfektně čistým , ale na dvoře. Rozusadili se v kuchyni, kde se spávalo, prale , drávalo se v zimě pří , poslechal Londýn . V knihovničce kromě rádia stála řádka českých klasiků a pár knížek z ELKu. Chovali se příjemně jako dobře vychovaní hoši, ukazovali fotografie , chválili oběd a a n i j e d n o u n e d a l i n o h y n a u b r u s / jak jsem to vídala ze silnice v zahradě "peřovny" , kde byli taky ubytováni - my, děti, jsme nevěřily svým očím : vojenské boty na bílém ubrusu !!!/. Byli moc milí. *Připadali nám kvadranti a roztomilí s těmi*

Taky jsme měli "tůten etoman , na kterém seděli v roce čtyřicátém pátém američtí vojáci " , jenže moje bab ička neměla sklony zbožšťovat smrtelníky, nanejvýš tak císaře pána , brzo zemřela , strýc emigroval, my s maminkou jsme se odstěhovaly. Kde je etomanu konec !

První vlna Angloameričanů byli muži spíše středního věku, kultivovaní, rezervovaní a přátelští . Tábořili ^{u nás} u řeky na drahách , *u řeky* ve škole , v peřovně /bývalá továrna na zpracování perí, majitel pan Lederer zahynul v plynu/.

Stydělavě jsme ke stanu na drahách přinesly s kamarádkou misku lesních jahod. Podezřívavě prohlíželi drobné plody a víc je zajímala skleněná miska z maminčiny výbavy. Byla elegantní , jednoduchá, asi funkcionalistická.

Naši milí Američané byli odsunuti. Demobilizování ? Vystřídala je divoká cháska. Rozstřílela pouliční osvětlení , ryby lovile házením granátů do Úhlavy, bál se jich i malé holky. V městečku uvízlo na konci války několik ~~x~~ německých rodin - "národních hostů", kteří *většinu* prchali před Rudou armádou. Matky s dětmi , staří lidé.

Jedna německá třináctka/vypadala na šestnáct/ ,zpupný blondatý freecík, se Američanů nezalekla. U nádrže ze silného plátu s čištěnou vodou , kterou instalovali a střežili američtí vojáci ...zkrátka se jich nezalekla . Moje maminka taktně upozornila její matku. Ta jen pokrčila rezignovaně rameny. Dcera byla zdánlivě dospělá, možná upřímně zamilovaná a nesla domů jídlo...

Tahle druhá parta Američanů měla daleko ke spřízněným duším, ale ale dětem házela štědře hrstě žvejkaček a čokoládek. Moje desetiletá hlava-hrdopysná se ale neuměla sklonit a sebrat vzácnou pochoutku , ledaže by přišli obřadně s táckem...

Stýskalo se mi po těch prvních. Litovala jsem , že nezůstali navždycky - jako záruka, že se Němci nevrátí , že nikdy nebude válka

Strýc mi vysvětlil : " Te víš , vepředu jde vždycky elita , za ní všelijaká sebranka !"

Moji příbuzní na Písecku zase vítali Rusy . Taký s kytkami a ko-
láči . Moje teta zachránila německé děvče před ruskými osvoboditeli.
Přišli si k nim do domu pro "válečnou kořist" . Němku schovala do skle-
pa a Rusům ji energicky zapřela.

Mocipání kreslili demarkační čáry , ale lidi vítali lidi.Osvobo-
ditelům a osvobozovaným helt občas chyběla svatozář. Ale desetiletá
holčička se cítila na vrcholu štěstí . "Navždycky skončily války a
nastává věčná blaženost ! "

Pane ~~myšlenka~~, snad vás moje vzpomínky moc nenudily.

Zdraví

Ludmila Vlachová

13

P.S.

Pane Vyčítale, nezdá se Vám, že pěkně po česku se teď hlásá /chudáci ti mladší, kteří nepamatuji/, že nás v r. 1945 vlastně osvobodila jenom americká armáda? O RA jen to horší. Oslavy v Plzni dominují. Ono mně slovo O S V O B O Z E N Í /těmi nebo oněmi/ moc nesedí. Mocní stanovili demarkační čarou sféru zájmů a z lidu vojenského i civilního chtěli dělat blbečky. Ti, hlavně vojáci, "jenom" prolévali krev. Na prvním místě bylo zobrazení území pro poválečné účely a osvobození? - při té příležitosti.

Snad je jasné, že stejně jako u Američanů byla i u Rusů elita i sebranka /možná v jiném poměru/. Jmenuju se Ludmila a to mi vyhovuje. - Jsem l i d • f i l k a z venkova, měla jsem mouďrou jadrou babičku. Ke stáru jen sílí mě sympatie k podobným lidem. Je mně líto ruského vojáčka, kterého prý zastřelil ve vzteku jeho velitel jenom proto, že povoz toho vojáčka zablokoval silnici. Je mi líto všech obětí války. Vojáků všech národností, mladých holek, kterým válka urvala dětství a nadělala z nich otrlé cyničky nebo nevědomá zneužitá telata. /U Janovic v Běhařově byl zvláštní internát pro výchovu budoucích germánských metek. Sebejisté rozhuľákané blondýny s nápisy na rukávech "BEFRUCHTET VON EINEM DEUTSCHEN SOLDATEN" plivaly po náměstí slupky z pomerančů .../. Teď, když jsem dokonce babička, mně dochází jak bylo asi naši ^u susedce, paní LÄXX Lüblové se svou dcerkou ve frontě před plynovou komorou...

Ráda si hraju s představou, čím by příjemným by mně papaláš vyrazili dech. Kdyby tak USA + VB bez halasu a slavnostního řečnění postavily v Janovicích n. Úhlavou na památku paní Terezie Polcarové, která v r. 1945 zachránila 15 jejích synů/ mám chuť říct "kejháků"/ D Ů M P R O 1 5 S T A R Ý C H N E B O B E Z M O C N Ý C H O B Č A N Ů! V r. 1995 jsem půjčila knížku M. Hrdličky am, velvyslanectví, vyšel článek v Lidových novinách, jistě mají ve vojenském archivu nějaké zprávy o záchraně svých lidí. Možná žije někdo z těch zachráněných? Asi jim celá ta věc nestála za povšimnutí. Jsem to blázen, co?

Ještě jednou zdravím.

Ludmila Vlčková

P.P.S.

Anebo je všechno jinak. Pývaly časy, kdy "královny neměly nohy". Ani kluci při hrách na vojáky nechtějí roli zajatců a neohledbají se: Dneska jsem prohrál. Co když za II. svět. války slavná Pattonova armáda "neměla" zajatce, t.j. taktně se o nich mlčelo? Vyloučeno, aby se rozmazávaly zprávy, že jakási bezvýznamná demoreďá venkovanka vytáhla z brandy chrabré americké hochy.

Rušští vojáci, kteří přežili zajetí, na tom byli hůř, ty čekal trest v gulagu za to, že se nechali "zaběle" zajmout, že nechicli Západě